

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN LAUSUNTO 8/2010 vp

Hallituksen esitys laeiksi kansainvälisistä tietoturvaselvoitteista annetun lain sekä viestintähallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Hallintovaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä toukokuuta 2010 lähettäessään hallituksen esityksen laeiksi kansainvälisistä tietoturvaselvoitteista annetun lain sekä viestintähallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 53/2010 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi hallintovaliokuntaan samalla määrännyt, että liikenne- ja viestintävaliokunnan on annettava asiasta lausunto hallintovaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Anna-Riitta Wallin, oikeusministeriö

- ulkoasiainneuvos, kansallinen turvallisuusviranomaisen Ilkka Heiskanen, ulkoasiainministeriö
- poliisitarkastaja Antti Simanainen, sisäasiainministeriö
- osastoesiupseeri, turvallisuusjohtaja Juha Pekkola, puolustusministeriö
- tietoturvaselvoiteyksikön päällikkö Timo Lehtimäki, Viestintävirasto
- eversti Ilkka Korkiamäki, Pääesikunta
- ylitarkastaja Lotta Lampela, Suojelupoliisi
- turvallisuusjohtaja Tero Leppänen, Insta Group Oy
- yritysturvaselvoiteyksikön päällikkö Kalevi Tiihonen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- varautumispäällikkö Kari Wirman, FiCom.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— liikenne- ja viestintäministeriö.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Laissa kansainvälisistä tietoturvaselvoitteista (588/2004) säädetään viranomaisten tehtävistä ja toimenpiteistä kansainvälisten tietoturvaselvoitteiden toteuttamiseksi. Kyseisen lain mukaan ulkoasiainministeriö toimii kansainvälisten tietoturvaselvoitteiden

toteuttamisessa Suomen kansallisena turvallisuusviranomaisena (National Security Authority, NSA). Puolustusministeriö, pääesikunta ja suojelupoliisi voivat toimia kansainvälisissä tietoturvaselvoitteissa tarkoitettuina määrättyinä turvallisuusviranomaisina (Designated Security Authority, DSA). Esityksessä ehdote-

taan muutoksia eräisiin edellä mainitun lain viranomaisten tehtäviä ja salassapitoa koskeviin säännöksiin.

Tietoliikenteen ja tietojärjestelmien tietoturvallisuusviranomaisen tehtävä

Kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetussa laissa ei nykyisellään ole määritelty viranomaista, jonka tehtävänä olisi arvioida tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen turvallisuutta (National Communications Security Authority, jäljempänä NCSA-viranomainen). Valiokunnan saaman selvityksen mukaan NCSA-viranomaisen Suomesta puuttumisen on katsottu häiritsevän monella tapaa Suomen osallistumista kansainväliseen yhteistyöhön.

NCSA-viranomaisen tehtävässä on kysymys mm. sellaisten kansainvälisten luokiteltua tietoa käsittelevien tieto- ja tiedonvälitysjärjestelmien arvioinnista, joita tarvitaan esimerkiksi eri maiden turvallisuusviranomaisten välisessä sähköisessä tiedonvaihdossa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan NCSA-viranomaisen puuttuminen on ollut omiaan vaikeuttamaan mm. suomalaisten tietotekniikka-alan toimijoiden osallistumista kansainvälisiin tarjouskilpailuihin, koska näissä tarjouskilpailuissa tarvitaan usein NCSA-viranomaisen tuotehyväksyntä tai lausunto. Kansallisen NCSA-viranomaisen antamat lausunnot voivat koskea esimerkiksi vientiin tarjottavien salausjärjestelmien ja salauslaitteiden turvallisuustasoa.

Esityksessä ehdotetaan, että Viestintävirasto hoitaisi jatkossa NCSA-viranomaisen tehtäviä. Tästä syystä esitetään muutettavaksi myös viestintähallinnosta annettua lakia (625/2001). Käytännössä Viestintävirastossa aloitti jo vuoden 2010 alussa toimintansa uusi kansallinen tietoturva- ja tietoturvaviranomainen NCSA-FI, joka toimii asiantuntijana turvaluokitellun aineiston sähköiseen tiedonsiirtoon ja käsittelyyn liittyvissä turvallisuusasioissa ja hoitaa näihin asioihin liittyviä kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista johtuvia tehtäviä.

Liikenne- ja viestintävaliokunta katsoo, että NCSA-viranomaisen tehtävät sopivat luontevasti Viestintävirastolle, ottaen huomioon viraston

nykyinen tehtäväkokonaisuus ja tietoturvaa koskeva asiantuntemus. Valiokunta pitää Viestintäviraston uutta tehtävää merkittävänä ja toteaa, että on välttämättömänä, että kyseiset tehtävät vahvistetaan lailla esityksen mukaisesti.

Resurssien tarve

Valtion talousarviossa vuodelle 2010 on varattu Viestintävirastolle määräraha NCSA-viranomaisen tehtävien hoitamiseen. Tällä kuitenkin mahdollistetaan ainoastaan toiminnon liikkeelle lähteminen, ja jatkossa tehtävän hoitamista varten tarvitaan huomattavasti enemmän rahoitusta ja resursseja.

Esityksen perustelujen ja Viestintäviraston arvion mukaan sen uusien tehtävien hoitaminen tulisi aloittaa porrastetusti. Toiminnan ollessa neljän vuoden kuluttua täysimääräisesti käynnissä, kokonaiskustannusten on arvioitu olevan 1 650 000 euroa vuodessa ja henkilöresurssien tarve kymmenen henkilötyövuotta. Toiminnan toteuttaminen vaatii välttämättä myös riittävällä tavalla suojattuja suojatiloja ja teknisiä järjestelmiä.

Valiokunta painottaa, että Suomen kansainvälisten velvoitteiden täyttämisen, suomalaisen yritysmaailman tarpeiden sekä mm. turvallisuusviranomaisten välisessä yhteistyössä välttämättömän luottamuksen ja Suomesta ulkomaille luotettavana yhteistyökumppanina syntyvän kuvan kannalta on keskeistä, että tehtävää varten varataan riittävästi resursseja ja riittävä rahoitus. Viestintävirasto ei ns. nettobudjetoituna virastona voi käyttää muiden tehtäviensä rahoittamiseksi esim. erilaisten maksujen kautta kerättyjä varoja uuteen tehtäväänsä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että NCSA-viranomaisen toiminnan liikkeelle lähdön ja jatkumisen tarvitsemat resurssit turvataan siten, että tehtävä voidaan hoitaa tehokkaasti ja siten, että uusi toiminto ei häiritse Viestintäviraston muiden tehtävien hoitamista.

Valiokunta pitää tärkeänä ja käytännön kannalta välttämättömänä lähtökohtana, että kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden hoitaminen toteutetaan ns. "yhden luokun periaatteen" mukaisesti, jotta muiden maiden viran-

omaisille ja muille toimijoille on varmasti selvää, mikä viranomaisen on Suomessa toimivaltainen esim. NCSA-viranomaisen tehtävien suhteen.

Lausunto

Lausuntonaan liikenne- ja viestintävaliokunta esittää,

että hallintovaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Martti Korhonen /vas
vpj. Saara Karhu /sd
jäsen. Mikko Alatalo /kesk
Marko Asell /sd
Leena Harkimo /kok
Kalle Jokinen /kok
Jyrki Kasvi /vihr
Lauri Kähkönen /sd

Mats Nylund /r
Markku Pakkanen /kesk
Lyly Rajala /kok
Tero Rönni /sd
Pertti Salovaara /kesk
Janne Seurujärvi /kesk
Anne-Mari Virolainen /kok
vjäs. Sari Palm /kd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.